

Zoonoz hastalık nedir?

Zoonoz hastalıklar; hayvanlardan insanlara bulaşan ve her iki gruba dahil bireylerde ortak olarak şekillenen hastalıklar diye tanımlanabilir.

Sığır, koyun gibi çiftlik hayvanlarından kaynaklanan zoonoz hastalıkların yanında kedi, köpek tavuk, kuş vb. kanatlı hayvanlar, maymun, fare vb.

yabani memeliler ve tavşanlar gibi pek çok hayvan türüne ait zoonoz hastalık, insanlara bulaşarak ciddi sorunlara neden olmaktadır.

Zoonoz karakterli hastalıklardan bazıları tedavi edilebilir olmasına rağmen bazıları ise sadece koruyucu aşılama ile önlenebilen hastalıklardır ve insanlar içinde ciddi tehlike yaratabilmektedir. Bu gün tüm dünyada hem insan hemde hayvan sağlığı için büyük önem taşıyan brusella ve kuduz buna en iyi örnektir.

Zoonoz hastalıkların bulaşması hastalığın etkenine bağlı olarak farklı yollarla olmaktadır. Ancak genel olarak bulaşma temas, solunum veya ağız yolu ile olmaktadır. Tüm bulaşma yollarında asıl ortak nokta etkenin taşınmasıdır. Hastalık etkeni bulaşık enfekte gıdaların alınması sonucu insanlara geçebileceği gibi ısırma ve tırmalama sonucu kan yolu ile de bulaşma olabilir. Örneğin kuduzun bulaşabilmesi için mutlaka ısırık, tırmalama vb. nedenlerle oluşan açık bir yara olmalıdır. Aynı durum Brucella enfeksiyonlarında da söz konusudur. Bulaşma

yollarından biri olan deri yolu ile bulaşma ancak deri üzerinde çizik, çatlak gibi açık bir yaranın varlığında mümkündür.

Zoonoz hastalıklardan nasıl korunabiliriz?

Korunma için her şeyden önce etkenin veya hastalık kaynağının bilinmesi gerekir. Bunun dışında önemli olan diğer bir konuda bulaşma yollarının bilinmesidir. Zoonoz hastalıkların gerek hayvanlar arasında yayılmasını, gerekse insanlara bulaşmasını

önlemek için koruyucu olarak yapılan aşı, ilaçlama, iç ve dış parazitler ile mücadeleye önem vermek gereklidir.

Brusella ve kuduz gibi tedavisi olmayan bazı zoonoz hastalıkların

varlığı koruyucu hekimliği ön plana çıkarmaktadır. Bu amaçla spesifik hastalıklara karşı geliştirilen aşı uygulamaları halen tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de en etkin yöntem olarak kullanılmaktadır.

Dünyada yaygın olarak görülen zoonoz hastalıklar nelerdir?

Brusella: Sığır, koyun, keçi ve domuzlarda özellikle testis, meme, uterus gibi genital organlara yerleşerek yavru atmalara ve infertiliteye neden olan önemli bir zoonozdur. Bütün dünyada yaygın süt ineklerinde prevalansı yüksektir. Ahır veya ağıl içinde hayvanlar arasında bulaşma ağız, deri, göz yoluyla, çiftleşme veya sağım sırasındaki hatalar

sonu meme yoluyla olur. Hastalık etkeni, hasta hayvanların dışkı, süt ve atık yavru zarlari ile çevreye bulaşır, insanlarda hastalık meydana getirir. Brusella hastalığı hasta hayvanların eti, sütü ve süt ürünleriyle temas eden insanlara bulaşabilir.

Kuduz: Kurt, tilki, çakal, kokarca, sırtlan, ayı, yarasa gibi doğadaki tüm vahşi memeliler ile köpek, kedi, inek, koyun, keçi, eşek gibi evcil memeli hayvanlarda görülür. Hastalık kuduzla yakalanmış bir memeli hayvanın (özellikle köpek) ısırması ve yaralaması ile, kuduz hayvanın salyasının sıyrık veya çatlak deriye, göz ağız veya buruna temas etmesiyle, kuduz hayvanın eti ve sütünün çiğ olarak yenmesi ile, kuduzla yakalanmış bir insan ile yakın temasta bulunulması ile bulaşabilir.

Tüberküloz: İnsan ve hayvanlarda, akciğer, çeşitli organ ve dokularda, tüberküllerin oluşmasıyla karakterize kronik, bulaşıcı, zoonotik bir hastalıktır. Etkenin bulaşması, anneden yavruya göbek kordonu ile bulaşık süt, su, yem, ve otların alınmasıyla, solunum yoluyla ve genital yollaşekillenir.

Anthrax (Şarbon): Bilinen en eski zoonoz hastalıklardan birisidir. Bütün türler duyarlı olmasına rağmen sığır ve koyunlarda en yaygındır. İnfeksiyon, vücut ısısının yükselmesi, dalağın şişmesi, kanın katran gibi koyu renk alması ve pıhtılaşmaması ile karakterizedir. Hastalık sindirim yolu ile solunum ve deri yoluyla bulaşır. İnsanlar hasta hayvanları kesip yüzmek, etini yemek veya bu hayvanların deri ve yünlerini işlemek suretiyle hastalığa yakalanırlar.

Kuş Gribi: Avianinfluenza (AI) evcil ve yabani kanatlılar ile memeli hayvanların

çoğunda solunum ve sindirim sistemine ait belirtilerle birlikte yüksek oranda ölüm ile seyreden, insanlardaki grip benzeri bir hastalıktır. Bulaşma, enfekte hayvanların sekresyonları ile, özellikle dışkı ile direk temas, kontamine yem, su, ekipman ve kıyafetlerle, klinik olarak hastalık belirtilerini göstermeyen su ve deniz kuşlarıyla temas sonucu meydana gelir.

Bovine Spongiform Encephalopathy (BSE): Halk arasında deli dana hastalığı olarak bilinmektedir. Sığırlarda davranış ve hareket sistem bozuklukları ile karakterizedir. Hastalığın ana nedeni koyunlarda rastlanan scrapie hastalığının etmeninin sığırlara bulaşmasıdır. Bulaşma doğrudan hayvandan hayvana olmamaktadır. Yapılan araştırmalar hastalığın, scrapie hastalığı görülen koyunlardan elde edilen et-kemik unu, et unu ve kemik ununun sığır yemlerinde kullanılması sonucu bu yemle beslenen sığırlarda meydana geldiği göstermiştir. Hastalık hasta hayvanların etlerinin yenilmesiyle insanlara bulaşmaktadır. Özellikle beyin ve omurilik dokusu gibi yerlerde daha yoğun olduğu için bu dokuların katıldığı yiyecekler çok daha tehlikeli olmaktadır.

Leptospirosis: Leptospirosis sığır, koyun, keçi, domuz, at, köpek ve insanlarda görülen zoonoz bir hastalıktır. Bulaşma çiftleşme ile, solunum ile, mikroplu materyalle direk temas ile, bulaşık su, yem, süt vs.'nin sindirim yolu ile alınması sonucu meydana gelir. Bulaşma kongenital olabildiği gibi kan emici parazitler ve rezervuar hayvanlar aracılığı ile de olabilmektedir.

Salmonelloz: Salmonella grubu bakterileri tarafından oluşturulan, septisemi belirtileriyle veya subakut ve kronik mide-

bağırsak yangısıyla seyreden hastalıklardır. İnsan ve hayvanlar için patojenik olan mikroorganizmalardan salmonella'lar doğada çok yaygındır.

Hayvanlarımıza aşı yaptıralım Brusella, Anthrax, Kuduz Hastalıklarından hem kendimizi, hem de onları koruyalım!!!!!!

Daha Geniş Bilgi için İl ve İlçe Müdürlüklerimize Başvurunuz.

Adres	Yeni Mahalle Cizre Caddesi Merkez/ŞIRNAK
Santral	0 486 216 2085
Fax	0 486 216 2084
e-mail	sirnak@tarimorman.gov.tr
web	http://sirnak.tarimormangov.tr/

T.C.
ŞIRNAK VALİLİĞİ
İl Tarım ve Orman Müdürlüğü

ZOONUZ HASTALIKLAR

2019